

Заштитата на здравјето и изборите

„Кризата со ковид-19 предизвика огромна штета, со загубата на човечки животи, како и штета по економијата и здравствените системи ширум светот. Тоа е исто така опасно и за демократијата.”

-Претседател и извршен директор на ИФЕС, Ентони Н. Барнаби

Развојот на демократијата се темели на народни собири, транспарентност и доверба во изборите и владините институции—и сите тие се ставени во ризик поради пандемијата со ковид-19. Глобалната здравствена криза се случи во момент кога веќе постои загрижувачко [глобално опаѓање на демократијата](#). Досега [над 50 земји](#) ги одложија или откажаа изборите, а други ја користат кризата како изговор за брзо консолидирање на моќта и нарушување на индивидуалните права.

Новата [серија публикации на ИФЕС за ковид-19](#) опфаќа седум основни области каде постои загриженост во однос на демократијата и управувањето поради пандемијата.

Со оглед дека се нарушуваат демократските права и управување, така се нарушува и способноста на владите адекватно да одговорат на потребите на луѓето кои страдаат од кризата со ковид-19, вклучително и оние кои веќе се маргинализирани и на кои може да им се нанесе непропорционална штета. Стабилните демократии со добро управување обезбедуваат најголема шанса за справување со епидемиите со вируси и со далекусежните последици од пандемијата. Оттаму, улогата на изборите и учеството на јавноста имаат уште поголемо значење за време на ковид-19.

Како може да се одржат безбедни избори за време на пандемијата со ковид-19 и други јавно-здравствени кризи?

[Заштитата на здравјето и изборите](#), првата публикација од оваа серија, дава одговор на прашањата на државните функционери, вклучително и на изборните органи и други чинители на планот на демократијата и управувањето, граѓански организации, креатори на политики и поддржувачи.

„Одржување на избори сред јавно-здравствена криза е можно, меѓутоа, неопходно е значително планирање за да се избегне влошување на веќе сложената ситуација.”

Овој документ ги отсликува искуствата на експертите по избори и јавно здравје, и нуди клучни насоки за намалување на ризиците за гласачите и изборните службеници. Опфатени се голем број предизвици, започнувајќи од клучната одлука дали да се одржат избори по пат на лично гласање. Исто така, целта е да се намалат и заканите по демократијата поради откажување и одложување на изборите, кои може да се спречат преку соодветно планирање.

[Заштитата на здравјето и изборите:](#)

- **Дава рамка** за државните функционери, како што се изборните органи и другите чинители, да ги земат предвид јавно-здравствените аспекти во различни фази од изборниот процес.
- **Го разгледува опсегот и карактерот** на јавно-здравствениот предизвик кој конкретно го наметна ковид-19 за изборите.
- **Дава препораки и стратегии** за намалување на ризиците по јавното здравје за време на конкретни активности кои се неопходни за спроведување легитимни избори.
- **Ги идентификува основните ресурси и материјали** кои се неопходни за спроведување на стратегии за намалување на ризиците.
- **Дава преглед на пристапи** за следење и мерење на квалитетот со кој се спроведуваат предложените стратегии.

„Во над 40 аспекти од изборниот процес потребни се собири на луѓе или префрлање на предмети, коешто претставува ризик од пренесување на вирусот доколку не се преземат превентивни мерки.“

ИФЕС на државните функционери и изборните органи им препорачува:

- **Да комуницираат и да се координираат** со надлежните јавно-здравствени власти и експерти.
- **Да се спречи или намали интеракцијата меѓу луѓето.**
- **Да се спречи или намали контаминацијата** на заедничките површини и предмети од страна на инфицирани лица.
- **Да се спречи или намали изложеноста на луѓето** на контаминирани површини или предмети.

Преземете го документот за да дознаете повеќе детали околу безбедното одржување на изборите за време на пандемија и други јавно-здравствени вонредни состојби.

Дознајте повеќе на **[ИФЕС КОВИД-19 Водич за опстанок на демократиите](#)**.

Контактирајте на **media@ifes.org** за повеќе информации.

Автори:

Д-р. Фернанда Бурил, Виш истражувач

Д-р. Стафан Дарноф, Виш глобален советник за спроведување избори

Др. Мулукен Асереса, виш технички советник, Management Sciences for Health

Главен уредник:

Ерика Шајн, Директор, Центар за применети истражувања и учење

Уредници:

Чад Викери, Потпретседател, Глобална стратегија и техничко лидерство

Ангела Кантербери, Директор за стратешки комуникации и истражувања

International Foundation
for Electoral Systems